

ТРИЖНЕВИК - REVUE HEBDOMADAIRE - TRIDENT
UKRAINIENNE

Число 40 (544) Рік вид. XII. 22 листопада 1936 р. Ціна 1 фр. 50. Prix 1 fr.50

Париж, неділя, 22 листопада 1936 року.

Цього року минає 15 літ, як року 1921 частина нашого вояцтва зпробувала останній раз оружною рукою здобути волю рідному краю, який саме було окуповано московським червоним насильником.

Україну було вже підбито і наша національна армія знаходилась на інтернованні на узянні. Але борці за свободу народу не могли примиритися з фактом військової поразки. Горів їх дух, рвався до дальшої боротьби і прагнув подвигу для батьківщини. І вийшли вони на цей подвиг одної студеної листопадової ночі, щоб через нього і через свої жертви принести Україні волю.

Це їм не повелося. Залишився в неволі наш край. Але придбали вони для себе і для України вічну славу.

То дарма, що їхній похід знову не приніс був сподіваних наслідків. Але цей похід показав, як сильний український дух, і що нарід, який дає із себе таких вірних і славних дітей, не може врешті не дійти до кінцевої мети своєї визвольної боротьби — власна незалежна, самостійна держава.

Цей похід дав нам на вічні часи спогад про 359 українських вояків, яких розстріляли московські кати і які під гуркіт московських кулеметів разом бадьоро співали «Ще не вмерла Україна», з погордою дивлячись в очі смерті й з призи́рством в очі своїх катів.

День 22 листопада, коли впали ті наші герої під московськими кулями, є днем смутку для України, що тужить по своїх, забитих ворогами дітях. Але день той є й днем радості для всіх нас, бо приклад їх жертви, приклад їх героїської смерти за батьківщину вселяє в нас віру в остаточну перемогу. І цей сумний день, коли ми згадуємо пам'ять 359-ти, являється для нас тако-ж днем радості світлої за майбутнє України.

Ні одна жертва для неї не пропадає даремно, і ніколи не засохне ні одна крапля пролитої за її щастя української крові. Та кров все буде кликати українців на дальші подвиги й на нові жертви, аж поки ці подвиги й ці жертви не будуть так великі, що переможуть всякий опір народній становчій волі до свого власного національного дому — незалежної Української Держави.

ГЕРОЯМ Листопадового походу

(В 15-ту річницю безсмертного чину)

Історичні події проходять з неумовною логичною послідовністю. В минулому криється сучасне, з сучасного повстає майбутнє. Стихійні середньвічні навали на багаті українські землі зпричинились до зруйнування міцного державного ладу на Україні, що привело до віковбго поневолення українського народу під російським та австро-угорським пануванням. Це поневолення було тим тяжким минулим, що позбавило українців по обох боках Збруча та Дністра політичної, державної підготовленості в час розпаду обох імперій. В масах було лише інтуїтивне бажання мати свободу. А намулом великих інтернаціональних гасел та ідей було приспано волю до національної свободи. З тих гасел зокрема гасла безкровності боротьби за свій ідеал були найпагубнішими для нашого народу, що віками не маючи зброї в руках, раптом здобув її. На всі лади апостоли пацифізму умовляли покинути її, як небезпечну для ідеалу вселюдскости. Слухав український вояк цих проповідей і хоч зброї не кидав, але своєчасно її не використав для забезпечення своєї свободи від навали новітньої. Так проходили тижні й місяці, що дали можливість галасливому про вселюдскі ідеали ворогові реорганізувати систему поневолення та озброїтись до зубів. Тоді від рук проповідників безкровності потекла — українська кров...

Хід подій ішов із своєю послідовністю. Ніхто не хотів, щоб були Крути. Але вони прийшли, мусіли прийти, й першими жертвами на вівтарі української державности мала стати українська молодь. Її чистою невинною кров'ю, тієї молоді, що прагла до

науки й знання, було записано до книги буття української державности на віки вічні про безсмертність Української Національної Правди. І почалась за неї боротьба кров'ю й залізом...

І Листопадовий похід був лише логичним закінченням попереднього етапу нової кривавої боротьби за волю України.

Як Крути, так і Листопадовий похід виник помимо бажань провідних кол. Було-ж безумством кидати жменьку знесилених в минулій боротьбі та фізично виснажених в таборах, незброєних, неодягнених і босих героїв в пасть лютому ворогові, що пазурами вп'явся в живий організм Великої України. Була проти цього й сама природа із сніговими зав'ями та суровими морозами. Не сприяла цьому й тогочасна ситуація на Великій Україні. Повстанський огонь, що мав спалахнути на Україні, набравши всенационального характеру, підступством червоних окупантів був погашений. Прийшовши «в гості» на Україну з «одверто душею» для «визволення українських селян і робітників од білогвардійських і польських панів», вони при допомозі старих рабів та «осіб, ознайомих з місцевими умовами» проникли до повстанських організацій й спаралізували їх чинність, а пізніше допомогли їх розгромити.

Та проте Листопадовий похід мав відбутись, щоб перемогти непереможене, щоб створити легенди українського героїчного чину, щоб морально підтримати на довгі роки боротьбу мільйонів українців.

Ворог знав про похід героїв Листопаду й був до того належно приготований. Але сила духу перемогла матерію. Героїзм незброєних українських вояків переміг всю технічну досконалість пограничних червоних відділів. Зброєю ворога ворог був битий.

Листопадовий похід мав бути гаслом до загального повстання на Україні. Коли-ж остаточно виявилась спаралізованість повстанського руху, треба було вирватись із пазурів червоного наїздника, що з усіх боків хмарою оточив лицарів українського війська. І вони вирвались, та не всі...

Треба було, щоб 3 5 9 попало до московських катів. Треба було, щоб вони витримали всі надлюдські знущання та виявили безмежну моральну стійкість до кінця. А їхній останній спів під кулями московських кулеметів «Ще не вмерла Україна» голосним відгомоном пролунав по всій Україні, щоб за неї душу й тіло віддавали ті, що хочуть бути вільними...

П'ятнадцять років пройшло з того часу. Може вже 15 мільйонів, разом із своїм Вождем Симоном Петлюрою, віддало душу й тіло за свою й Української Нації свободу. І чим більше цих борців відходить на вічний фронт моральної перемоги, тим сильнішим та могутнішим стає наш народ. І жадна ворожа сила його не переможе в майбутньому.

Так з нашого сучасного, з сучасної героїчної боротьби повстане наше й наших нащадків світле майбутнє.

В. Прохода

«ДЕНЬ СЕЛЯНКИ» В ГАЛИЧИНІ

Організованість українського жіноцтва в Галичині не має собі подібної, мабуть, на цілому світі. Перш за все це велике об'єднання інтелігентного галицького жіноцтва з жіноцтвом селянським. В центрі цілої організації стоїть центральне жіноче т-во — «Союз Українок» у Львові. Його філії розсіпані мало не по всіх повітових містах Галичини. Кожна філія має по селах свої відділи, які звуться «кружками». Їх під цю пору нараховується 736. Число членів С. У. сягає по-над 40.000. Всі кружки підлягають своїй централі — місцевій філії С. У., всі філії — головній централі — С. У. у Львові. Ця могутня всенародня організація працює на аполітичному ґрунті, як суто національне українське жіноче об'єднання з метою усвідомлення галицького жіноцтва, поліпшення його матеріяльного стану.

По всіх філіях і кружках іде жвава робота. Відбуваються курси, реферати, анкети, різні національні свята. Гуртуються тут не тільки жінки дозрілого віку, разом з ними гуртуються й бабусі, а що головніше — гуртується жіночий доріст.

Цікавим проявом життя цієї української жіночої організації є «свята селянки», що їх що-року вліті влаштовують філії С. У. Перше свято селянки було влаштовано в Станиславіві, коли там відбувався перший Український Жіночий Конгрес. Це свято зробило незабутнє вражіння, особливо на тих членів Конгресу, що поприїздили з-за кордону — з Америки, Румунії, Чехословаччини, тих, що ще не були на ділі ознайомлені з організованістю українського жіноцтва в Галичині. Позаминулого літа ці свята селянки були влаштовані повітовими філіями Рогатина, Самбора й Сокалю. А минулого літа свята селянки відбулися вже в 6 філіях С. У. — Коломия, Рава Руська, Радеків, Стрий, Чортків і Яворів.

«Свята селянки» відбуваються за прийнятим програмом. На протязі цілого року «кружки» готуються до різних вправ, інсценізацій, хорових співів, промов і декламацій. На свята з'їздяться, по можливості, всі одягнені в народні місцеві вбрання. Зачинається свято службою Божою, далі відбувається похід містом, потім вправи на майдані, співи, а часто й народні обряди.

Ці свята роблять дуже сильне вражіння. Ми звикли бачити в таких масових дисциплінованих походах лише нашу молодь. Але коли в поході проходить кількитисячна армія свідомого, дисциплінованого українського жіноцтва, її не тільки молодого, а й старшого віком, іноді справжніх бабусь, то це уявляє картину просто надзвичайну, ніколи невидану й дуже привабливу. До того треба додати, що учасниці й жіночих дефіляд, і жіночих вправ виконують свої завдання із захопленням, оживлені однією могутньою ідеєю, одною волею, з радісним виразом обличчя, з неослабною дисципліною, із самовпевненими рухами. Україн-

ське селянське жіноцтво, колись таке роз'єднане, таке уярмлене тяжкою селянською працею й злиднями, яке світ Божий бачило тільки через вузьке віконечко своєї убогої хати, тепер виходить з високо піднесеною головою на шлях громадської праці, на шлях ідейного об'єднання, і з безформенної маси перетворюється в армію національно-свідомих одиниць, зковане національною ідеєю й братерським почуттям.

Ми, жінки-українки, можемо бути горді на таку організованість галицького жіноцтва, на ці свята селянки, бо наша вся сила, ціла база існування нашої нації є селянство, й коли наше селянське жіноцтво вже так усвідомлене й злютоване, то можна радісніше дивитися в майбутнє нашого народу.

Дефіляди «кружків» звичайно приймає голова центрального Т-ва С. У., або представниця від нього; крім неї голова місцевої філії з цілим віділом і почесними гостями, що прибувають на свято. При цьому звичайно говоряться промови, читаються привітання. А потім зачинаються вправи вільноруч, рушниками, серпами; особливо зворушуючі вправи під спів «Боже Великий, Єдиний». Проводяться гагілки. Потім відбуваються інсценізації народніх обрядів, наприклад. улаштується весілля, де все до самих дрібничок відіграється за старими звичаями, з молодим і молодю, з дружками й коровайницями. Артисти-аматори гарно відтворюють своєрідні картини нашого сільського весілля, грають з повною свободою, маєстатичною повагою, точністю й розумінням давніх народніх звичаїв. Інсценізуються тако-ж обжинки, або вечерниці.

По закінченні вправ робиться перерва на обід, а потім увечері знову всі сходяться на академію, де відчитується відповідний реферат, відбуваються співи, декламація, й свято на тому закінчується. Іноді відбуваються «вечера народньої ноші». В Галичині вже не скрізь уживається народнє вбрання. Але для цих свят із скринь виймається всі збережені речі, які, хоч вже й старі, вражають глядачів своєю красою. Звичайно кожний «кружок» виступає в однакових убраннях і по можливості в однакових жовтих або червоних чобітках, в однакового кольору хусточках. З малими виїмками убрання бувають дуже стилеві, вони захоплюють глядачів і викликають бурі оплесків. Така увага до народніх убрань може доведе селянському жіноцтву, що йому не треба залишати своєї національної одежі, бо в ній і краса, й прикмета нашої нації.

На ці свята звичайно з'їздиться багато гостей з околиць: священики, учителі й інша інтелігенція, та масами околишне міщанство й селянство. Почесні з гостей беруть участь в президії свят, а молодші гості часто приєднуються до дефіляд; іноді в походах ідуть і чоловіки, надаючи тим святові характеру загальнонаціональної маніфестації.

3. Мірна

ЛИСТ ІЗ ВАРШАВИ

(Од власного кореспондента)

— Новий маршал Польщі. — Смерть Дашинського. — «Гарячі серця побідають мороз». — Два протикомуністичних віча. — Міністр Бек у Лондоні.

Варшава, а з нею й ціла Польща, стоїть тепер під знаком нового маршала Едварда Сміглого-Ридза.

Після півторарічного жалібного вакансу на тому становищі по смерті першого маршала Й. Пілсудського, президент Польщі рішив іменувати другого маршала, керуючися у виборі особи волею покійного будівничого Польщі.

Ця важлива подія цілковито ослабила у польській публічній оцінці зацікавлення іншими справами, які зайшли у тому самому часі. Затихло в польській пресі про новий польсько-іданський конфлікт, не багато говориться навіть про нову політичну організацію майбутнього «Союзу Державного Чину» (яка мала б заступити розв'язаний, проурядовий так званий «санацийний» ББВР, на цілком інших, зрештою, основах) команданта Союзу Легіоністів полк. А. Коца, схему якої подавали вже давніше де-які часописи.

Генерал Ридз-Сміглий став маршалом Польщі. Перед королівським замком, — резиденцією президента, — при звуках польського національного гімну, перед урядом, генералітетом і духовенством, перед символічним погруддям покійного маршала Пілсудського — президент Польщі передає до рук нового маршала булаву, виголосивши звернену до нього промову. В цю-ж мить гарматна батарея, уставлена біля замку, віддає 20 почесних стрілів. Військо на замковому майдані стає на позір. Схилиються прапори. Промова нового маршала і — церемонію закінчено.

Як писав ще 10. VI. с. р. «Бунт Млодих», — роля маршала буде потрібного характеру: «як начального вождя, як політичного арбітра і як морального авторитету».

Чому вибрали, як день номінації нового маршала, день 10-го листопаду? З одного боку, 12 листопаду кінчалося півтораріччя від смерті маршала Пілсудського, з другого-ж йшло про те, щоб 11 листопаду, в традиційне державне свято незалежності, був уже новий маршал і щоб вже цього дня виступив офіційно, як начальний вождь, тим більше, що внутрішня й зовнішня ситуації вимагають як найшвидшої тягlosti авторитету.

Особа нового маршала тішиться популярністю серед усіх політичних угруповань, від «людовців» до непримиримої «ендеції», дарма, що новий маршал Сміглий-Ридз — «пільсудчик» і буде, певно, продовжувати політику маршала Пілсудського, хоч досі ще не виявив рішучо своєї політичної програми. Нічого не говорить про неї навіть його подорож до Франції. Підтверджує тільки, що він, вояк, уміє бути теж політиком, а найкращою мірою цього — це успіхи.

Порівнююче з великим гомоном пройшла смерть визначного провідника польських соціалістів, б. маршала сейму д-ра Гната Дашинського. який помер 31 жовтня с. р.

Сеніор українських галицьких політиків д-р Кость Левицький, з'ясовуючи в своїх спогадах («Діло» з 7. XI) відношення покійного до українців, доходить до висновку, що Дашинський, «колишній соціал-демократ, став фактично націонал-демократом, що опинився на платформі шовінізму, і з маркою великого польського трибуна переходить до історії».

Домінуючою у польській ендецькій пресі є думка, яку цитуємо за «Варшавським Дзенніком Народовим»: — «З тією смертю (Дашинського) сильніше, ніж коли-небудь, зарисувалася на очах сучасників трагедія

соціалістичного вождя, який 40 років боровся за парламентарну демократію і за загальне голосування, щоб на старість дивитися на сейм і теперішній устрій, такі не подобні до його ідеалів, а все-ж у значній мірі викликані ним самим».

Актуальною справою соціальної ваги у Польщі є, безперечно, акція так званої зимової допомоги, якій дали почин міністерство суспільної опіки і де-які суспільні організації. Цю акцію запозичено в Німеччині і закросної її у можливо найширших рямцях, розтягнуто на цілу державу і рекламовано всіма можливими способами під гаслом «гарячі серця побідять мороз». Зкеровано її до збирання допомоги на зиму особливо немаєтним.

Останнім часом одбулося у Варшаві два великих віча. Перше (1. XI) зорганізовано «Організаційним Комітетом 16-ти часописів молодого покоління», як читали ми в летючках (в дійсності переважно молододендєцькою групою), друге (8. XI) створено проурядовими кругами, які на афішах із закликом прибути на віче підписалися «Союз суспільної самооборони».

На обох вічах з'ясувалося зрозуміння комуністично-большевицької загрози в середині Польщі. Однак обидва віча мали характер більше демонстраційний, ніж активного почину до «самооборони». Особливо перше віче вражало браком дисципліни, дитинною поставою, бо-ж замість висунення якогось гасла, якоїсь ідеї проти комуні й доморослих «народніх фронтів», молоді панове «народовці», організатори того віча, намагалися перш за все спекти тут свою дрібну, партійну демагогічну печеню.

Все-ж таки обидва віча і масове заінтересування ними Варшави стверджують, що пагубному наступові «народнього фронту» і їхнім ріжним замаскованим факторам протиставиться суспільна більшість християнської Варшави.

В часі, коли президент Мосціцький святочно віддавав у руки ген. Ридз-Сміглого булаву вождя армії, міністра Бека приймав англійський король Едуард VIII.

Ріжні поголоски й здогади можна було чути про подорож міністра Бека до Лондону. Однак, як твердить польська преса, головним предметом його лондонських розмов є загальна ситуація Європи із спеціальним узглядненням таких проблем, як питання «нового Локарна».

Лондонська візита міністра Бека це важна подія не тільки для Польщі, але й для цілої теперішньої констеляції європейських держав. Крім цього, може та візита статися вихідною точкою, з узгідненням заінтересовань Англії, для категоричної розв'язки комплексу проблем Сходу Європи.

Дриар

З ЖИТТЯ Й ПОЛІТИКИ

— Нова совітська конституція і її значіння для росіяни. — Чи справдяться російські надії?

п

В Москві відбувається всесоюзний з'їзд совітів. Буде проведено остаточно ухвалу нової, «сталінської», конституції і вона набере обов'язуючої сили.

Не підлягає сумніву, що це прийняття нового основного закону СССР буде проведено з відповідною урочистістю, адже-ж всі офіційні виступи уряду в останні роки проводяться з додержанням пишного й барвистого ритуалу, який поновлює традиції старої монархії, де-що їх модернізуючи і доповнюючи. Думаємо ми, що в цих урочистостях, в тому захопленні, яке буде з нагоди прийняття конституції виявляти совіська преса, не все буде належати лише до урядових виявів ентузіазму, обов'язкового для лояльних совітських громадян. Будуть в цих вияви невідомої радости, патріотичного захоплення і почуття задоволеної національної гордості.

Справді — громадяне совітського союзу російської національності мають таки досить підстав тішитися з нової конституції. Є вона для них дуже поважним етапом в процесі «собиранія землі русской», розхитаної й знесиленої сепаратистичними рухами недержавних націй за часів революції 1917 року. Хай цей процес «собиранія» відбувається не в тих формах, і не тими способами, які б були бажані для певних російських таборів. Основним і головним для них є те, що відновлюється й твориться велика Росія, виконуються ті завдання, що для їх здійснення працювала російська нація і російська влада на протязі століть. Реалізуються ті ідеали, во ім'я яких знаходили колись спільну мову жандарм Європи Микола І і Пушкін, до якого більшовики ставляться тепер з таким пієтетом.

Хай нова конституція залишає тим часом таку нелюбу й ненависну для росіян назву СССР замість традиційної назви Росія. Хай вона згадує про союзні республіки і їх опереткові уряди. Більшим і значнішим для росіян є зміст конституції, зосередження всієї влади й сили в державі в руках Москви—третього Риму, спадкоємиці Візантії. Вони знають і розуміють, що відбудова великої Росії з її імперськими світовими завданнями відбувається. Знають і розуміють тако-ж, що їхні хатні внутрішні суперечки із Сталіним в порівнянні з цими основними російськими завданнями є річчю цілком другорядною і підрядною.

Тим то прийняття нової конституції, ми певні, в російському таборі в совітах буде стрінуте не лише виявами урядового ентузіазму. Не инакше буде стояти справа в суті річей і серед російської еміграції. Що правда, — становище опозиції його величності Сталіна, яку займає зараз російський емігрантський табір в його величезній більшості, до певної міри обов'язує. Але й тут буде панувати задоволення. Бо справа відбудови Росії це не лише справа Сталіна, а справа цілої російської нації.

* * *

Що-ж можемо сказати з приводу прийняття нової конституції ми, представники одної з націй, здавлених російським чоботом, призначених бути гарматним м'ясом при здійсненні російських імперських завдань.

«Самоотверженіє малороссіяне», в своїй більшості неукраїнського походження, яких Сталін призначив заступати Україну, будуть очевидно виголошувати з нагоди прийняття нової конституції чергові декларації, робити заяви й писати статті з запевненням про відданість свою й українського народу Сталінові і Росії. Хай вони виконують покладені на них доручення. Вони не варті того, щоб з ними полемізувати. Не є вони першими, що запевняли у відданості Москві. Наше минуле знає імена цілого ряду провокаторів, зрадників і ренегатів. Але всі вони не змінили і не могли змінити тих шляхів, якими йшов і йде розвиток української нації і питання незалежної Української Держави.

Не змінить так само цих шляхів ані сам Сталін, ані його конституція. Можемо отже спостерігати те, що діється тепер в російському таборі — його захоплення й його рожеві надії — з повним спокоєм і холодною розвагою.

Ми знаємо, що та радість, яка панує в таборі наших ворогів, є дуже ще передчасною. Для нас ясно, що їхні надії на здійснення імперських ідеалів є лише безпідставні ілюзії, порожній фантом. Колос на глиняних

ногах, яким була Російська держава, вмер, і йому не воскреснути; його не оживить ані червона, ані біла магія. Історія не знає повторень. Не може повторитися та міжнародня ситуація, яка в XVIII і XIX віках дала можливість перетворитися Московському царству в Російську імперію і розширити її панування на ті величезні простори, які вона посідала. Так само в колосальний спосіб рійняться господарські обставини, які були тоді і які існують тепер. Не меншими є рійниці в становищі тоді і тепер тих націй, що заселяють опановані імперією простори.

Міжнародніми умовами, що сприяли збудованню імперії, була відсутність при її кордонах сильних держав, які б поставили межу її заборчим тенденціям. Замкнений Китай і Японія, що була ще далекою від того, щоб використати досягнення європейської цивілізації на Сході, Оттоманська імперія, що пережила зеніт своєї слави і хилилася до упадку на півдні, роз'єднані і безсилі німецькі держави і знищена шляхетською гангренною Польща на заході — всі ці держави тоді не могли покласти край експансії Росії. Через те перемога над єдиним противником — Швецією — відкрила Петрові I і його спадкоємцям шлях до збудовання імперії.

Не було тоді, з другого боку, й цвважніших господарських причин ставати до боротьби з чужою експансією. Європейські держави, що щойно ставали тоді на шлях капіталістичного розвитку, мали кожна в межах своїх кордонів дуже великі ще невикористані господарські можливості. Не було так само на територіях, що ввійшли до складу імперії, і тих внутрішніх сил, які могли б протиставитися політиці територіального поширення Росії. Єдина значніша національна група з довгими державними традиціями — Україна — була знесилена довгою боротьбою з Польщею і перебувала в стані повного вичерпання.

Як відмінні ті обставини від теперішніх. Колись, здавалося, великий і неосяжний світ став замалим для сучасного людства, для сучасної техніки, для сучасних господарських можливостей. Перенаселення стало проблемою світового значіння, кількість країн, що господарськи не використовуються, зменшилася до мінімуму. Перенаселені держави Європи й Азії сусідують з ССРСР, який на своєму сході і півночі містить цілу низку багатих територій, що заселені дуже слабо і які мінімально господарськи використовуються. Для цілого ряду держав в Європі і Азії, ближчих і дальших сусідів ССРСР, питання про можливості їхньої політичної і господарської експансії стає питанням дня. Для цілого ряду національностей, що живуть в ССРСР, національностей, які захопив процес національного відродження, питання про їхнє відділення від Росії, про створення власної державности стало справою життя і смерті. Бо тільки цим шляхом вони можуть знайти можливість перестати бути об'єктом для чужих великодержавних експериментів.

Всі ці обставини привели до того, що з часів великої європейської війни Росія вступила в новий етап своєї історії — етап поділів. Коли маємо нині загальмовання цього процесу, воно є лише тимчасовим. Воно досягається лише завдяки колосальному, надмірному напруженню всіх сил країни, якого може досягти деспотичний режим, що не спиняється перед жадними засобами. По своїй природі це напруження може бути лише тимчасовим і проминаючим. Сила факторів, що ведуть до розподілу Росії, знову виявить свій вплив. Цих впливів не можуть спинити жадні конституції, хоч би й «найдемократичніші в світі».

Можуть тишитися в російських колах і сподіватися, що нова конституція буде етапом до відбудови Росії. Ми знаємо, що розвиток подій піде иншим шляхом.

В. С.

Уважайте при кореспонденції на нову адресу «Тризуба» :
41, rue de La Tour d'Auvergne, Paris 9.

О Д Р Е Д А К Ц І Я

«Тризуб» можна завжди знайти в таких бібліотеках та установах світу:

Всенародня Бібліотека — Київ.
Український Науковий Інститут Книгознавства — Київ.
Українська Книжкова Палата — Харків.
Бібліотека Наукового Товариства ім. Шевченка — Львів.
Бібліотека Митрополичої Капітули — Львів.
«Analecta» — Львів.
Український Науковий Інститут — Варшава.
Українське Воєнно-Історичне Товариство — Варшава.
Biblioteka Publiczna — Варшава.
Сеймова бібліотека — Варшава.
Instytut do Badań Spraw Narodowościowych — Варшава.
Instytut Europy Wschodniej — Вільно.
Музей Визвольної Боротьби України — Прага.
Український Університет — Прага.
Український Педагогічний Інститут — Прага.
Український Технічно-Господарський Інститут — Подсбради.
Український Історичн. Кабінет при Мініст. Закорд. Справ — Прага.
Slovanská knihovna — Прага.
Міська Бібліотека (Bibl. Munic. Iorga) — Чернівці.
Bibliothèque Publique et Universitaire — Женева.
Bibliothèque Nationale — Берн.
Український Науковий Інститут — Берлін.
Staatsbibliothek — Берлін.
Jarbuecher fuer Slav. Geschichte — Бреславль.
Gesellschaft der Wissenschaft — Гетінген.
Seminar fuer Osteuropaeische Geschichte — Відень.
Bibliothèque de l'Institut Pontifical — Рим.
Bibl. Vaticana — Рим.
Bibl. Nazionale — Рим.
Istituto per Europa Orientale — Рим.
Istituto Superiore Orientale — Неаполь.
Centro stampa Italo-Ukraino — Рим.
British Museum — Лондон.
Institut of Inter Affairs — Лондон.
School of Slavonia Studies — Лондон.
University of London, Institut of Historical Research — Лондон.
Public Library — Н'ю-Йорк.
Hoover War Library — Пало-Альто, Каліфорнія.
Український Музей і бібліотека — Стамфорд, U. S. A.
Українська Бібліотека ім. С. Петлюри — Париж.
Bibliothèque Nationale — Париж.
Bibliothèque Slave — Париж.
Institut d'Etudes Slaves — Париж.
Société de l'Histoire de la Guerre — Венсен.
Hall de los Etranjeros — Буенос-Айрес.

ХРОНІКА

З життя укр. еміграції У Франції

З життя Укр. Бібліотеки імені С. Петлюри в Парижі

— Сторінка бібліофіла. Останніми часами до Бібліотеки надійшло таке видання: 1. V. Bogoun, Les mystifications du Compté Michel Tyszkiewicz. Окладинка жовто-блакитна. Видано цю брошуру, що є памфлетом проти графа М. Тишкевича, в Парижі. Року не зазначено. Ї-ка булаб вдячна тому, хто розкриє псевдонім автора брошури — V. Bogoun.

— З життя Української Громади в Ліоні. 1 листопаду с. р. Ліонська Громада відвідала на місцевому кладовищі своїх побратимів, що сплять вічним сном у чужій землі. На могили українців у Ліоні було при тому покладено квіти.

В неділю, 8 листопаду с. р., п.-о. Іл. Бриндзан, що прибув із Парижа, відправив у приготвленому помешканні панахиду за спокій душ померлих, а потім одслужив службу Божу.

Одправлено було тако-ж молебен перед початком шкільного року в українській дитячій школі, при чому прот. І. Бриндзан благословив дітей на добре навчання.

Шкільний рік цієї школи Союзу Українських Емігрантських Організацій у Франції одкрив п.-отець того-ж дня в помешканні Громади, при чому звернувся до дітей і батьків з чулою промовою, закликаючи батьків до об'єднання та спільної праці на добро й належний розвиток нашої молоді. Од батьків до дітей звернувся п.

Гусак, нагадуючи їм у своїй промові слова Шевченка: «І чужому научайтесь, свого не цурайтесь» та закликаючи добре вчитися й бути гідними синами України.

Після того батьки влаштували для дітей шклянку кави. Під час кави батьки промовляли, бажаючи Ліонській школі Союзу У. Е. О. у Франції процвітання.

Всі батьки й громадяне приносять п.-отцеві І. Бриндзанові щире подяку за задоволення духовних потреб.

Рада Української
Громади в Ліоні.

— Участь Української Громади в Діжоні у французькому національному святі. Як і минулого року, Українську Громаду було й тепер запрошено взяти участь у французькому національному святі 11 листопаду.

Приємно було бачити серед моря прапорів у поході і наш синезовтий прапор, що високо повівав у повітрі.

По закінченні дефіляди, представників Української Громади в Діжоні організаційним комітетом свята було тако-ж запрошено на традиційний бокал шампанського.

Місцева діжонська газета «Progrès de la Côte d'Or», описуючи свято 11 листопаду, згадала й про участь в ньому Української Громади, на ряду з бувшими комбатантами італійськими і польськими.

У Польщі

— Доповідь про ф. д-ра Р. Смаль-Стоцького у клубі «Прометей» у Варшаві. Як перша в 9-му сезоні варшавського «Прометей», відбулася 12 листо-

паду с. р. доповідь—«Прометейський рух», яку виголосив голова учасників клубу з ідеєю, пропагандивною працею й політичною акцією «Прометей». З'ясовуючи політично-державні можливості «прометеївських» народів, як противосковського блоку, піддав докладчик під дискусію гостей-поляків запитання: який моральний інтерес має державна рація Польщі на Сході Європи?

У дискусії взяли участь адвокат Міхальський, б. міністр Леон Васілевський і новий приятель «Прометейя» редактор Юрій Браун. Всі промовці, відповідаючи на питання, заявили себе однодумцями «Прометейя», при чому зазначували, що ще у недержавних поляків можна знайти елементи, які стали традицією сучасного «прометеїзму», та щоб Польща витривала в часі й щоб усталізувалася—мусять повстати на схід од неї незалежні держави «прометеївських» народів.

Зібрання закінчив промовою, дякуючи учасникам, містоголова «Прометейя» д-р Накашидзе.

Д.

В Німеччині

— В Українському Науковому Інституті в Берліні 13 листопада с. р. відбулася доповідь українською мовою д-ра М. Масюкевича на тему «Червоний імперіалізм та Україна».

Голод в ССРСР і протиголодний засіб п. Калініна

З нагоди дев'ятнадцятої річниці совітської влади виступив Калінін з великою промовою у московському совіті. Хвалючись, як звичайно, здобутками совітського московського уряду, висловився він про вислід цьогорічних жнив, кажучи, між іншим, наступне: «В деяких районах Надволля, в

центральных і північно-східних областях на весні тривала довго посуха. В багатьох місцевостях не було протягом травня та червня ні одного дощу, але, не зважаючи на несприятливу погоду, ми закінчили цей рік загалом не гірше минулого. Загальний гуртовий збір зерна і технічних культур у вартості в ім обчисленні буде безумовно вище, ніж в 1935 р. Добрий урожай збіжжя на півдні та південнім сході, себ-то на Україні та в Азовсько-чорноморським краю, а тако-ж в частині районів Північного Кавказу, досягнуто в значній мірі добрим обробленням поля. Але треба все-ж сказати, що справжньої боротьби за збіжжєву культуру у нас мало. Збільшення урожаю є головним чином наслідком колхозного володіння землею, засвоєння машинової техніки в обробленні поля, скороченням часу засіву та полоттєвих робіт. Щоб здійснити гасло тов. Сталіна відносно піднесення збору збіжжя до 7-8 мільярдів пудів, треба розвинути всебічну й енергійну боротьбу за підвищення родючости».

Бундючна промова Калініна є виразним признанням поразки колхозного ладу на немосковських землях, де опір селянства знеутралізував 1.600 мільйонів рублів субвенцій, виданих совітським урядом на підтримання моторово-тракторних станцій ССРСР. Калінін, як і цілий совітський уряд стережеться подати до загального відома кількість збіжжя, зібраного в цім році, яка є, очевидно, катастрофальна. «Вартостеве обчислення» разом з технічними культурами є лише незграбним намаганням заховати справжній стан річей, до того-ж «вартість» рубля впала протягом останнього року на 35-40 відс.

У зв'язку з вислідом цьогорічних жнив варто уваги й те, що Калінін говорить про лісовий промисел, в яким, як відомо, працюють майже виключно засланці. «Зле йде розвиток лісового промислу. В порівнянні з минулим роком, він зріс на 17,9 відс. Річний план виконано на 69,7 відс. Я гадаю, що нам треба за кожну

ціну розвинути заготівлю дерева на сході, в басейнах сибірських рік». Отже нові сотки тисяч українських колхозників, пограбованих в часі останніх ревізій збіжжя, що посугули до міст шукати роботи, без сумніву, — опиняться в таборах примусової праці. В той спосіб буде розв'язано й справу виживлення населення і виконано план заготівлі дерева. Т.

Переслідування чужинців в ССР

Ріжні газети, а зокрема «Франкфуртер Цайтунг», повідомляють, що в останні часі в Москві та інших містах ССР арештовано багато чужинців — німців, австрійців, шведів, поляків, фінляндців та інших. Всупереч дотичній німецько-совітській умові арештованим не дозволяють зноситися з їх консулятами. Посольства та консуляти обставлено поліцією та шпиками; всім, що виходять із чужинецьких представництв, перевіряють на вулиці папери, ба-

гатьох арештовують. Німецький уряд запротестував проти арештів німецьких громадян.

Арештовано тако-ж багато совітських підданців, що мали якісь зносини з чужинецькими представництвами, до лікарів та голярів включно. Є тако-ж повідомлення, що в Москві арештовано кількох закордонних комуністів, які приїхали на «свято революції», ніби за те, що вони «служили посередниками між тропькістами закордоном та в ССР».

Т.

Збірка на пам'ятник Борисові Лазаревському

В минулому числі «Тризуба» помилково зазначено пожертву п. Шкрабій з Ешу в Люксембурзі лише у висоті 10 фр. П. Шкрабій в дійсності пожертвував 25 фр. Далі надійшла жертва од п. інж. І. Хмелюка — 5 фр. Сума всіх пожертв до цього часу — 609 фр. 90 см.

НОВІ КНИЖКИ І ЖУРНАЛИ

— Вісти Музею Визвольної Боротьби ч. 12-13, жовтень 1936. Прага.

— Життя і Знання, ілюстрований популярно-науковий журнал-місячник, ч. 11 (110), листопад 1916. Львів.

— Український Тиждень, ч. 39 (197), 16 листопада 1936. Прага.

— Дзвони, літературно-науковий журнал, ч. 10, 1936. Львів.

— Проблем, часопис підкарпатської молоді. Ч. ч. 6-7, червень-липень 1936, та 8-10, серпень-жовтень 1936. Прага.

— Кавказ, орган незалежної національної мисли. No 10-34, октябрь 1936. Париж.

Українська книгарня у Відні

ТЕОДОР САВУЛА

має на складі всі українські книжки, ноти, мапи, співаники, календарі журнали, картини, портрети, листівки, українські товариські відзнаки?

На бажання висилається великий ілюстрований каталог.

Ukrainische Buchhandlung Theodor Sawula. Wien 1, Riemergasse No 2.

Повне видання творів Тараса ШЕВЧЕНКА

Зв'язуючи свій намір з 75-літньою річницею смерті письменника, Український Науковий Інститут приступив до першого повного видання його творів та першої серії дослідів над його життям і літературною діяльністю. Видання обіймає 16 томів такого змісту:

- Т. I Передмова од видавництва. Літературна біографія Т. Г. Шевченка. Автор біографії П. Зайцев.
- Т. II Поезії до року 1843.
- Т. III » 1843—1847 р. р.
- Т. IV » 1847—1857 »
- Т. V » 1857—1861 »
- Т. VI Назар Стодоля. Дрібніші твори.
Томи II—VI редактує П. Зайцев.
- Т. VII Повісті: Художник. — Наймичка. — Варнак.
- Т. VIII Повісті: Княгиня. — Музика. — Нещасний. — Капітанша.
- Т. IX Повісті: Близнята. — Прогулька.
- Т. X Журнал. Редагує Л. Білецький.
- Т. XI Листи. Редагує Л. Білецький.
- Т. XII Т. Шевченко, як маляр (з численними репродукціями малюнків). Автор розвідки Д. Антонович.
- Т. XIII Т. Шевченко в його польських взаєминах. П. Зайцев.
- Т. XIV Т. Шевченко в чужих мовах. Переклади Шевченка на мову польську. Редагує Б. Лепкий.
- Т. XV Т. Шевченко в чужих мовах. Переклади Шевченка на інші мови. Редагує Р. Смаль-Стоцький.
- Т. XVI Бібліографія творів Т. Шевченка та праць про нього. В. Дорошенко.

Крім того, друкуються, як окремих — XXV-й — том Праць Українського Наукового Інституту, збірка монографічних розправ академіка С. Смаль-Стоцького, присвячених дослідженню творчості Шевченка (Т. Шевченко. Інтерпретації).

Творчість поета знайде всебічне освітлення в спеціально написаних для видання розвідках, а тако-ж коментаріях та примітках до тексту різних авторів.

До співпраці запрошені, крім означених угорі, такі особи: І. Балеї, † В. Біднов, О. Бочковський, І. Брик, Є. Вировий, Є. Гловінський, Д. Дорошенко, І. Дубицький, Ф. Колесса, А. Крижанівський, М. Кордуба, С. Людкевич, Є. Маланюк, М. Рудницький, В. Сапінський, В. Садовський, В. Сімович, М. Славінський, С. Смаль-Стоцький, Д. Чижевський, Л. Чикаленко.

Передплата надсилається згори на ціле видання або на кожний том. Передплата на окремі, вибрані з цілого видання, томи не приймається. Замовлення без внесення передплатної суми уважатимуться за неважні.

Український Науковий Інститут звертається до всіх земляків та приятелів українського народу з гарячим закликом своєю участю в передплаті на перше повне видання творів генія українського слова допомогти успішному виконанню завдання, що має задовольнити одну з істотніших потреб української нації.

Директор Інституту **О. Лотоцький**

Секретарь **Р. Смаль-Стоцький**

Українська Бібліотека ім. С. Петлюри в Парижі

й читальня при ній (41, rue de la Tour d'Auvergne, P a r i s 9)
відкрита в середу й четвер — 6-9 г., суботу — 4-8 і в неділю — 2-6

При Бібліотеці Музей С. Петлюри

В читальні 90 органів преси — журналів, газет, бюлетенів з різних країн, де живуть українці.

Книжки видаються додому. За читання 5 фр. у місяць (за одну книгу) і 25 фр. безпеки.

Коштом читача висилаються книги тако-ж і на провінцію.

Українська Бібліотека ім. С. Петлюри в Парижі

шукає нове помешкання. Потрібне ре-де-шоєє на 5-6 кімнат з центральним опалом.

Рада Бібліотеки буде вдячна кожному, хто подасть звістку про таке помешкання, переважно в центрі Парижа.

Висока Школа Позаочних Студій

Український Технично - Господарський Інститут

в Подєбрадах у Чехословаччині

приймає й далі без обмеження речінця вписи на такі студії:

1) Високошкільний Економічно - Кооперативний відділ—8 семестрів, підвідділи: кооперативний та торговельно-промисловий.

2) Висока Школа Політичних Наук — 6 семестрів.

3) Курси Українознавства — 3 семестри.

4) Фахові й практичні короткоречінцеві курси: бухгалтерії, чужих мов (англійської, німецької та французької), пасічництва, садівництва, консервації й технічного перероблення садівни та городини, обробки шкіри, миловарства, радіотехники, фотографії.

Навчання провадиться кореспонденційною методом. Проспекти й програми висилаються безплатно. На ширшу відповідь — прикладати міжнародню поштову марку (купується скрізь на пошті).

Звертатися на адресу: Ukrajinský Technicko-Hospodářský Institut. P o d ě b r a d y . T s c h e c o s l o v a q u e .

Генеральна Рада Українських Емігрантських Організацій у Франції

i

Товариство бувших Вояків Армії УНР у Франції

повідомляють, що з 15 листопаду с. р. їхні бюро відкрито в новому помешканні — 248, rue S-t Jacques, Paris 5.

Всю кореспонденцію для Генеральної Ради і Військового Товариства належить надсилати на цю адресу.

.....

Т р и з у б

тижневик політики, культури, громадського життя та мистецтва, заснований р. 1925 Симоном Петлюрою, виходить в 1936 році по-старому і за участі тих самих співробітників.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ НА 1936 РІК

У Франції на рік — 60 фр., на півроку — 30 фр., на три місяці — 15 фр., на один місяць — 6 фр.

	1 рік	½ року	3 місяці	1 міс.	Окр. чис.
ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА	80 к. ч.	40 к. ч.	20 к. ч.	10 к. ч.	3 к. ч.
ПОЛЬЩА	18 зол.	10 зол.	5 зол.	2 зол.	0,60 зол.
РУМУНІЯ	500 лейв	300 лейв	150 лейв	50 лейв	20 лейв
НІМЕЧЧИНА	12 мар.	6 мар.	3 мар.	2 мар.	0,50 мар.
СПОЛ. ШТАТИ П. А	3 дол.	1,5 дол.	1 дол.	0,40 дол.	0,10 дол.
КАНАДА	3 дол.	1,5 дол.	1 дол.	0,40 дол.	0,10 дол.
БЕЛЬГІЯ	20 бельг.	10 бельг.	6 бельг.	2 бельг.	0,60 б.
БОЛГАРІЯ	200 лев	100 лев	50 лев	18 лев	5 лев

У Парижі набувати в книгарні В. Новолоцького, 13 rue Bonaparte, Paris 6

ЛИСТОПАД—МІСЯЦЬ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ

Чи Ви вже зложили свою жертву на українських інвалідів?

Ділом вишануйте пам'ять тих, що своїм зусиллям та терпінням поставили нас у ряд націй.

Зложіть жертву негайно! Вашої помочі чекають найвірніші сили України! Пам'ятайте при кожній нагоді, що за долю інвалідів відповідає той, хто післав їх до боротьби, — Українська Нація! Обов'язком цілої Нації відповідно забезпечити інвалідів.

Українське Товариство Допомоги Інвалідам
Ukrainian Invalids' Help Association

Львів, Потоцького 18

Редакція і адміністрація : 41, rue de La Tour d'Auvergne, Paris 9
Для переказів у Франції: «Le Trident», chèque postal 898.50, Paris.

Редагує -- Комітет.

Адміністратор : Іл. Косенко

Le Gérant : M-me Perdritzet.

Imprimerie L. BERESNIAK, 12, Rue Lagrange, Paris (5).